

Edgar Allan Poe - Jáma a kyvadlo

Literární dílo

- **Téma knihy**
 - Pocity a myšlenky člověka, který je mučen a čeká na smrt
- **Dílčí motivy**
 - Strach, úzkost, beznaděje, odvaha
 - úvaha o životě a smrti
- **Postavy**
 - **Hlavní postava (vypravěč)**
 - není řečeno jméno
 - oběť inkvizice
 - **Generál Lasali**
 - reálná historická postava
 - **Španělští inkvizitoři**
- **Časoprostor**
 - Toled - Španělsko
 - 19. století odbodí španělské inkvizice
- **Děj**
 - Začátek díla je v soudní síni, kde se rozhoduje o výši trestu hlavní postavy za kacířství. Rozhodne se, že to bude trest smrti. Hlavní postava omdlívá. Probouzí se v žaláři, kde není světlo. Krokují si místnost, aby měl představu o velikosti. Upadne, potom co se probudí má u sebe chleba a vodu. Zkouší projít celu napříč, při cestě zakopne a zjistí, že je uprostřed jámy. Ze strachu se stáhne zpátky ke zdi. Potom co se znova probudí je spoutaný pod kyvadlem, které se pomalu spouští k němu. Napadne ho, že jídlem pomaže popruhy, které ho drží. Krysy popruhy překousaly, a tak se dostal ven. Kyvadlo se hned posunulo nahoru. Stěny místnosti se začaly rozžhavovat a vidí na nich satanistické výjevy. Místnost se pomalu začne zmenšovat. Po těžkém přemýšlení se rozhodne, že skočí. Při skoku ho chytne ruka generála Lasalla. Hlavní postava přežila.

Kompoziční výstavba

- **Literární druh a žánr**
 - epika, povídka s prvkem hororu
- **Vypravěč a forma**
 - Ich forma
 - Próza
- **Jazykové prostředky**
 - Spisovný jazyk, vnitřní monology
- **Kompozice**
 - Chronologická

Kontext autorovy tvorby a literární/obecně kulturní kontext

- **Doba a směr**
 - 19. století
 - Romantismus
- **Život autora**
 - Americký básník, prozaik
 - Zakladatel detektivního a hororového žánru
 - Rodiče byli kočovní herci
 - Potíže s alkoholem a drogami
 - Sňatek s nepokrevní sestrou -> její smrt inspirovala dílo Havran
 - Považován za zakladatele moderní povídky

- **Další díla autora**
 - Havran, Černý kocour, Vražda v ulici Morgue
- **Současníci**
 - **Rusko** - A. S. Puškin - Evžen Oněgin
 - **Anglie** - Walter Scott - Ivanhoe
 - **Francie** - Victor Hugo - Chrám Matky Boží v Paříži